

354

Besluit van 18 juni 1990, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 60, vierde lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening (Besluit kwaliteitsregels en taken voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Justitie van 20 december 1989, Directie Jeugdbescherming en Reclassering, nr. 907 JR 89;

Gelet op artikel 60, vierde lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening; De Raad van State gehoord (advies van 4 april 1990, nr. W03.89.0723);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Justitie van 13 juni 1990, Directie Jeugdbescherming en Reclassering, nr. 19278 JR 90;

Hebben goedgevonden en verstaan:

HOOFDSTUK I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

- a. Onze minister: Onze Minister van Justitie;
- b. de wet: de Wet op de jeugdhulpverlening (Stb. 1989, 360);
- c. instelling: een voogdij- of een gezinsvoogdij-instelling;
- d. voogdij-instelling: een rechtspersoon als bedoeld in artikel 60, eerste lid, onder a, van de wet;
- e. gezinsvoogdij-instelling: een rechtspersoon als bedoeld in artikel 60, eerste lid, onder b, van de wet;
- f. pleegouder: degene of degenen die een jeugdige, waarvan hij niet de ouder of stiefouder is, in zijn gezin verzorgt en opvoedt.

Artikel 2

1. Een instelling stelt met inachtneming van de doelstelling waarvoor zij is aanvaard een werkplan vast, dat een beschrijving bevat van de op basis van de doelstelling uit te oefenen functies en werkzaamheden en de toe te passen werkwijze.

2. Het werkplan bevat in ieder geval een beschrijving van:
 - a. de uitgangspunten voor het beleid van de instelling, afgestemd op de problemen en stoornissen van de jeugdigen;
 - b. de personeelsformatie alsmede de wijze waarop de verantwoordelijkheden voor de onderscheiden taken binnen de instelling zijn verdeeld, waarbij wordt aangegeven of en onder welke voorwaarden de instelling gebruik maakt van diensten van personen die anders dan als beroepskracht werkzaam zijn;
 - c. de omvang en inrichting van de accommodatie;
 - d. de wijze van behandeling van klachten;
 - e. de wijze waarop aan de verlening van inzage in en van afschrift van bescheiden uitvoering wordt gegeven;
 - f. hetgeen in het dossier met betrekking tot de jeugdige wordt opgenomen;
 - g. de wijze waarop de samenwerking met daarvoor in aanmerking komende personen, instellingen en instanties in de regio en indien nodig daarbuiten, is georganiseerd.
3. Jaarlijks wordt gezien in hoeverre het werkplan wijziging behoeft.
4. Het werkplan alsmede wijzigingen daarvan worden door de instelling toegezonden aan Onze minister.

Artikel 3

De statuten van de instelling alsmede de daarin aangebrachte wijzigingen, worden terstond aan Onze minister ter kennis gebracht.

Artikel 4

1. Het bestand van personeel in dienst van de instelling en van personen die anderszins bij de instelling als beroepskracht werkzaam zijn, is zowel kwalitatief als kwantitatief afgestemd op de op basis van de doelstelling uit te oefenen functies en werkzaamheden en op de doelgroep.
2. De dagelijkse leiding van de instelling berust bij een beroepskracht.

Artikel 5

De instelling maakt slechts gebruik van diensten van een persoon die anders dan als beroepskracht werkzaam is, indien deze:

- a. beschikt over voldoende kennis en ervaring benodigd voor de te verrichten werkzaamheden;
- b. schriftelijk verklaart duurzaam bij de uitvoerder werkzaamheden te zullen verrichten;
- c. indien dit voor de uitvoering van zijn werkzaamheden noodzakelijk is, een door de instelling aangeboden training volgt;
- d. zijn werkzaamheden verricht onder verantwoordelijkheid van een daartoe door de uitvoerder aangewezen beroepskracht.

Artikel 6

1. De accommodatie van de instelling is afgestemd op de op basis van de doelstelling uit te oefenen functies en werkzaamheden en op de doelgroep.
2. Een na de inwerkingtreding van dit besluit te bouwen of ingrijpend te verbouwen accommodatie is toegankelijk voor mensen met een lichamelijke handicap.
3. De spreek- en behandelruimten van een instelling zijn zodanig ingericht, dat de privacy van degenen op wie de hulpverlening betrekking heeft, is gewaarborgd.

Artikel 7

De instelling is zeven maal vierentwintig uren per week onmiddellijk beschikbaar voor de taakuitoefening overeenkomstig haar doelstelling.

Artikel 8

1. De instelling stelt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken, met betrekking tot iedere jeugdige ten aanzien van wie zij een taak heeft een hulpverleningsplan op, dat is afgestemd op de problemen en stoornissen van de jeugdige. De gezinsvoogdij-instelling stelt dit plan op onder verantwoordelijkheid van de kinderrechter dan wel van degene die verantwoordelijk is voor de opdracht tot hulp en steun.

2. Het hulpverleningsplan bevat in ieder geval:

- a. een beschrijving van de voorgenomen activiteiten met betrekking tot de jeugdige, in relatie tot de korte en lange termijn doelen, met vermelding van de daarbij in te schakelen deskundigen en van evaluatiemomenten alsmede met vermelding van te voeren overleg met daarvoor in aanmerking komende personen of instanties;
- b. een vermelding van de wijze waarop daarvoor in aanmerking komende leden van het gezin, waaruit de jeugdige afkomstig is, zullen worden betrokken bij de werkzaamheden, dan wel een vermelding van de redenen waarom dit niet zal gebeuren;
- c. een vermelding van degene die namens de instelling de contactpersoon is voor het geheel van de taakuitoefening;
- d. in een voorkomend geval, een omschrijving van de rol van de pleegouders en van de wijze waarop aan de begeleiding van pleegouders vorm wordt gegeven.

3. Een hulpverleningsplan komt niet tot stand en wordt niet gewijzigd dan nadat daarover in ieder geval overleg is gepleegd met:

- a. de desbetreffende jeugdige, overeenkomstig zijn beoordelingsvermogen;
- b. de ouders of voogd, tenzij dit overleg kennelijk schade zal toebrengen aan de jeugdige.

4. Van het overleg en de resultaten daarvan wordt melding gemaakt in het hulpverleningsplan. Indien geen overleg is gepleegd wordt hiervan met opgave van redenen melding gemaakt.

5. Indien een jeugdige is geplaatst in een voorziening voor jeugdhulpverlening, wordt, voor zover het hulpverleningsplan van die voorziening voorziet in de onderwerpen genoemd in het tweede lid, geen hulpverleningsplan als bedoeld in het eerste lid vastgesteld.

6. De instelling stelt aan het einde van haar taak ten aanzien van de jeugdige een rapport op, waarin beschreven wordt de wijze waarop zij haar taak heeft verricht. Het rapport wordt toegevoegd aan het hulpverleningsplan.

HOOFDSTUK II. VOOGDIJ-INSTELLINGEN

Artikel 9

1. De taak van de voogdij-instelling omvat de volledige verantwoordelijkheid voor de verzorging en opvoeding van jeugdigen over wie zij de voogdij uitoefent. Daartoe doet zij de jeugdige in voorzieningen van jeugdhulpverlening, dan wel elders verzorgen en opvoeden.

2. De voogdij-instelling draagt zorg voor continuïteit in de persoonlijke contacten met de jeugdige. In geval van beëindiging van de voogdij blijft de instelling desgewenst beschikbaar voor contacten met of begeleiding van de jeugdige.

Artikel 10

De voogdij-instelling houdt geregeld en behoorlijk toezicht op de jeugdige en op de aan hem bestede zorg. Zij houdt zich op de hoogte van de ontwikkeling van de jeugdige.

Artikel 11

Indien de voogdij-instelling met natuurlijke of rechtspersonen afspraken maakt over door hen te verrichten taken, worden die werkzaamheden, alsmede de tijd aan de uitvoering daarvan besteed en de wijze van verantwoording schriftelijk vastgelegd.

Artikel 12

Een voogdij-instelling belast één of meer beroepskrachten met de werkbegeleiding van andere beroepskrachten en van degenen die niet als beroepskracht werkzaam zijn.

Artikel 13

1. De voogdij-instelling bevordert, tenzij gewichtige redenen zich daartegen verzetten, contact tussen de jeugdige en zijn oorspronkelijk milieu.

2. De voogdij-instelling houdt rekening met het belang dat voor de jeugdige kan zijn gelegen in een overgang van het gezag naar de ouders dan wel, indien het belang van de jeugdige dit eist, naar een pleegouder.

HOOFDSTUK III. GEZINSVOOGDIJ-INSTELLINGEN

Artikel 14

De gezinsvoogdij-instelling voldoet aan verzoeken van de kinderrechter om advies bij de benoeming van een gezinsvoogd en aan verzoeken om inlichtingen tijdens de duur van de ondertoezichtstelling. De instelling verleent medewerking bij het uitoefenen van de leiding van het toezicht bedoeld in artikel 255 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 15

1. Onverminderd de aan de Raad voor de Kinderbescherming toekomende taken en bevoegdheden, voldoet de gezinsvoogdij-instelling aan verzoeken van autoriteiten en instellingen om advies en inlichtingen omtrent een jeugdige die wordt verdacht van een strafbaar feit of op grond daarvan is veroordeeld.

2. De gezinsvoogdij-instelling brengt geregeld verslag uit aan de rechter of andere personen of instellingen die zijn belast met het toezicht op de naleving van de voorwaarden, over de wijze waarop de jeugdige zich houdt aan de voorwaarden, door de rechter of het openbaar ministerie opgelegd.

3. Indien de jeugdige niet of niet geheel de opgelegde voorwaarden nakomt meldt de gezinsvoogdij-instelling dit onverwijld aan de autoriteit die de voorwaarden heeft opgelegd.

Artikel 16

Indien de gezinsvoogdij-instelling bij de beëindiging van haar taak nazorg zal verlenen aan jeugdigen, worden de aard en de duur hiervan in overleg met de jeugdige schriftelijk vastgelegd.

Artikel 17

1. Indien de gezinsvoogdij-instelling begeleiding geeft in verband met vrij patronaat, doet zij dit met inzet van een patroon, aan wie zij leiding en bijstand geeft.

2. De gezinsvoogdij-instelling voldoet aan opdrachten van de daartoe bevoegde autoriteiten tot het verlenen van hulp en steun ten behoeve van jeugdigen die worden verdacht van of zijn veroordeeld wegens een strafbaar feit en ten aanzien van wie op grond van bepalingen in het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering voorwaarden zijn gesteld.

Artikel 18

1. De gezinsvoogdij-instelling draagt zorg dat een voldoende aantal personen in staat en bereid is als patroon, gezinsvoogd of toezichthouder op te treden.

2. De gezinsvoogdij-instelling wijst zo spoedig mogelijk na haar benoeming tot gezinsvoogd een contactpersoon aan.

3. In geval van verschil van mening tussen de contactpersoon en een ouder in zaken betreffende de uitvoering van de gezinsvoogdij kan de ouder zich tot de gezinsvoogdij-instelling wenden. Deze kan, zo nodig, een andere contactpersoon aanwijzen.

Artikel 19

De gezinsvoogdij-instelling bevordert dat afspraken worden gemaakt over de toegang tot politiebureaus en justitiële jeugdinrichtingen inzake aldaar door patroons, gezinsvoogden en toezichthouders te brengen bezoeken aan jeugdigen die worden verdacht van of zijn veroordeeld wegens een strafbaar feit.

Artikel 20

1. De gezinsvoogdij-instelling kan aan een natuurlijk persoon, die zich als vrijwilliger aanbiedt om als gezinsvoogd op te treden, verzoeken andere werkzaamheden te verrichten die binnen de doelstelling van de rechtspersoon vallen.

2. Zodanig verzoek kan betrekking hebben op het verlenen van hulp en steun, rechtsbijstand uitgezonderd, aan jeugdigen die worden verdacht van of zijn veroordeeld wegens een strafbaar feit.

3. De gezinsvoogdij-instelling kan, indien hierin niet anders kan worden voorzien, met instemming van de rechter dan wel de officier van justitie, met natuurlijke personen op grond van hun bijzondere deskundigheid afspraken maken over het verzorgen van de voorlichting van deze autoriteiten over bepaalde jeugdigen. De wijze waarop aan het verzorgen van deze voorlichting wordt voldaan, wordt schriftelijk vastgelegd.

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Justitie
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 14 augustus 1990, nr. 156

Artikel 21

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 januari 1990.

Artikel 22

Dit besluit kan worden aangehaald als Besluit kwaliteitsregels en taken voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 18 juni 1990

Beatrix

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto

Uitgegeven de *twaaalfde* juli 1990

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

Door dit besluit is uitvoering gegeven aan het bepaalde in artikel 60, vierde lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening (Stb. 1989,360). Dit artikel ziet op voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen. Ingevolge de Wet op de jeugdhulpverlening worden omtrent de taken van deze instellingen nadere regels gesteld bij algemene maatregel van bestuur.

Uitgangspunt van de Wet op de jeugdhulpverlening is, dat een voogdij- of een gezinsvoogdij-instelling alleen dan de in de wet – met name het Burgerlijk Wetboek – aan deze instellingen opgedragen taken kan uitoefenen, indien zij door de Minister van Justitie is aanvaard. Voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen, die zijn aanvaard dienen aan kwaliteitseisen te voldoen. De in dit verband relevante onderwerpen zijn opgenomen in artikel 35 van de Wet op de jeugdhulpverlening. Bij algemene maatregel van bestuur worden omtrent deze onderwerpen regels gesteld, aldus de Wet op de jeugdhulpverlening, artikel 60, vierde lid. Aan deze opdracht is door dit besluit voldaan. Met de regels in dit besluit die betrekking hebben op onderwerpen genoemd in artikel 35 van de Wet op de jeugdhulpverlening, wordt een minimum kwaliteitsniveau gegarandeerd.

Op de Minister van Justitie rust de verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van bedoelde instellingen die uitvoering moeten geven aan rechterlijke beslissingen tot ontneming (onthefing/ontzetting) of beperking (ondertoezichtstelling) van het gezag. Daartoe aanvaardt de Minister van Justitie de hierbedoelde instellingen.

Het onderhavige besluit heeft zowel betrekking op de taken van voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen alsook, zoals hiervoor reeds aangegeven, op de aan deze instellingen te stellen kwaliteitseisen. Tot de taak van de voogdij-instelling behoort het uitoefenen van de voogdij. De gezinsvoogdij-instellingen kunnen optreden als gezinsvoogd, terwijl daarnaast tot hun taak behoort het verlenen van leiding en bijstand aan patroons en gezinsvoogden en het verlenen van hulp en steun aan voorwaardelijk veroordeelde, voorwaardelijk in vrijheid gestelde en voorwaardelijk ontslagen jeugdigen, en het verlenen van nazorg.

Voor zover het besluit kwaliteitseisen bevat, biedt het de Minister van Justitie een toetsingsinstrument om te kunnen beoordelen of een instelling kwalitatief op aanvaardbaar niveau functioneert. Het besluit bevat een algemeen gedeelte, waarin zaken zijn geregeld, die voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen met elkaar gemeen hebben. In het algemene gedeelte zijn onder meer bepalingen opgenomen met betrekking tot het werkplan, het hulpverleningsplan, het personeel en de accommodatie waaraan de instelling moet voldoen. Deze regels hebben het karakter van een minimum-standaard, waaraan de instelling nader invulling dient te geven. In afzonderlijke hoofdstukken zijn achtereenvolgens omtrent de voogdij-instellingen en de gezinsvoogdij-instellingen nadere regels gegeven. Bij de voogdij-instellingen ligt het accent op de gezagstaak, waaruit voortvloeit de volledige verantwoordelijkheid voor verzorging en opvoeding van voogdijpupillen, alsmede de wijze waarop zij aan de uitoefening van deze taak vorm geven. De voogdij-instellingen treden in de plaats van de ouders in situaties, waarin de betrokken jeugdigen doorgaans bijzondere aandacht en hulp behoeven. De voogdij-instelling geeft aan die hulpverlening uitvoering. Zij verzorgt een verblijfplaats voor de jeugdige in een pleeggezin, een inrichting of zelfstandig op kamers. Zij begeleidt de jeugdige in de verblijfsituatie, alsmede de pleeggezinnen waarin de voogdij-pupillen verblijven. In het kader van de hulpverlening heeft de instelling ook contact met de ouders. De gezinsvoogdij-instellingen oefenen hun hoofdtaak: het begeleiden van onder toezicht

gestelde minderjarigen, onder verantwoordelijkheid van de kinderrechter uit. De gezinsvoogdij-instellingen geven eveneens hulp en begeleiding aan hun pupillen in de verschillende verblijfsituaties, waarin dezen door de kinderrechter worden geplaatst. De hulpverlening aan het ouderlijk gezin is hier per definitie van belang.

Het besluit is ingevolge artikel 5, derde lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening, als ontwerp in de Staatscourant bekend gemaakt (Stcrt. 1989, 142). Met de binnengekomen commentaren is rekening gehouden. Op een aantal plaatsen heeft dit tot wijziging van de tekst geleid. Het betreft de artikelen 6 en 8. De artikelen omtrent plaatsing in pleeggezinnen (13 en 14) komen niet meer voor. Voor zover voogdij- en gezinsvoogdij-instelling als voorziening van pleegzorg optreden zal dit in het Besluit Kwaliteitsregels jeugdhulpverlening (Stb. 1990, ...) worden geregeld. Het besluit is aan de hand van de aanwijzingen inzake de toetsing van ontwerpen van wet en algemene maatregelen van bestuur op dereguleringsaspecten getoetst. Deze toetsing gaf geen aanleiding tot bedenkingen. De regels laten voldoende ruimte voor eigen invulling door de instellingen, met inachtneming van de eigen specifieke situatie.

Artikelen

Artikel 1

In de Wet op de jeugdhulpverlening zijn de voogdij- en de gezinsvoogdij-instellingen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie geplaatst. In de definitiebepaling onder a, is aangegeven dat voor de toepassing van dit besluit onder Minister wordt verstaan: Minister van Justitie. Alleen die definitiebepalingen zijn opgenomen, die voor een goed begrip van de regeling niet kunnen worden gemist. Voor zover in dit besluit begrippen zijn gebruikt, die in de wet nader zijn gedefinieerd, kon een definitiebepaling hier achterwege blijven.

Artikel 2

Door iedere voogdij- en gezinsvoogdij-instelling dient een werkplan te worden opgesteld. Met deze bepaling is uitvoering gegeven aan het bepaalde in artikel 35, eerste lid, onder h, van de Wet op de jeugdhulpverlening. Het werkplan dient te worden ingericht volgens een door de Minister van Justitie vast te stellen model. Dit model zal zodanig zijn, dat de aan het werkplan te stellen eisen ten aanzien van de onderwerpen welke in ieder geval in het werkplan dienen te worden opgenomen, en welke zijn genoemd in het tweede lid van dit artikel, hierin voldoende duidelijk tot uitdrukking worden gebracht. In het werkplan dient de instelling ook aan te geven op welke wijze zij aan haar doelstelling gestalte tracht te geven. De in het tweede lid genoemde onderwerpen zijn vanuit deze achtergrond geformuleerd. Bij de formulering van uitgangspunten voor het beleid waarbij kan worden gedacht aan de verzorging, opvoeding en begeleiding van jeugdigen, wordt de instelling ruimte gelaten tot invulling van de eigen signatuur.

Daarbij kan onder meer worden gedacht aan levensbeschouwelijke uitgangspunten, die van wezenlijk belang zijn voor het te voeren beleid.

In het werkplan wordt aandacht besteed aan de samenwerking met daarvoor in aanmerking komende personen, instellingen en instanties. In dit verband kunnen bij voorbeeld de RIAGG's worden genoemd. Een onderdeel vormt de wijze van behandeling van klachten. Door opneming van dit onderdeel in de voorschriften die voor de inhoud van het werkplan gelden, wordt ook gewaarborgd dat aan een klachtenbehandeling adequate aandacht wordt besteed.

De instelling dient in haar werkplan aan te geven hoe zij de dossiers met betrekking tot de aan haar toevertrouwde jeugdigen inricht. Uitgangspunt is hierbij dat het dossier alle voor de hulpverlening van belang zijnde stukken omvat die met betrekking tot de desbetreffende jeugdige bij de instelling aanwezig zijn. In verband met het in de wet neergelegde, in beginsel aan de jeugdige toekomende recht op inzage, is het van belang dat inzicht kan worden verkregen in de samenstelling van de betreffende persoonsdossiers. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat alleen bescheiden van enige relevantie in het dossier worden bewaard en niet voor het dossier bestemde gegevens, voor zover op schrift gesteld, worden vernietigd. Van de instelling wordt verwacht, dat zij van de door haar uitgevoerde werkzaamheden schriftelijk verantwoording aflegt, met inachtneming van de in het werkplan geformuleerde uitgangspunten. De vaststelling van het werkplan behoort tot de bevoegdheid van de voogdij- en gezinsvoogdij-instelling. In het kader van de op de Minister van Justitie rustende toezichthoudende taak is het noodzakelijk, dat deze kennis draagt van de werkplannen van de voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen. Daartoe strekt het vierde lid.

Artikel 3

Vaststelling van en wijzigingen in de statuten van een voogdij- of een gezinsvoogdij-instelling – die ingevolge artikel 60 van de Wet op de jeugdhulpverlening altijd rechtspersoon moet zijn – is een aangelegenheid van de instelling zelf. Er wordt geen goedkeuring door de Minister van Justitie van – voorgenomen – wijzigingen verlangd. In aanmerking nemend echter de bevoegdheid van de Minister van Justitie om de aanvaarding van een rechtspersoon als voogdij- of gezinsvoogdij-instelling in te trekken, indien deze niet meer voldoet aan het bij of krachtens de wet bepaalde (vgl. artikel 64 Wet op de jeugdhulpverlening), kan informatie met betrekking tot statuten en statutenwijziging niet worden gemist.

Artikel 4

In deze bepaling is voorgeschreven dat de instelling over voldoende personeel beschikt, dat ook kwalitatief van voldoende gehalte is om aan de doelstelling van de instelling gestalte te kunnen geven. Het verdient de voorkeur dat, evenals thans, de beroepskrachten die voor de instelling werkzaamheden verrichten, zulks doen op basis van een door de instelling met hen gesloten arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Het personeel dient te beschikken over voldoende deskundigheid en ervaring.

Specifieke doelgroepen zullen veelal specifieke deskundigheid vereisen. Bij voogdij-instellingen kan hierbij gedacht worden aan voogdijen over buitenlandse minderjarigen; bij gezinsvoogdij-instellingen aan gezinsvoogdijen over, of begeleiding van gezinsvoogden van jongeren, behorende tot etnische minderheidsgroepen. Het zal dan met name gaan om de in dienst van de instelling functionerende maatschappelijk werkenden, maar inschakeling van andere specifieke deskundigen is eveneens denkbaar. De deskundigheid ten aanzien van vorengenoemde doelgroep kan nog worden vergroot, door de aanstelling van hulpverleners uit etnische kringen. Daarbij dient er naar te worden gestreefd, dat deze categorie hulpverleners in evenredige mate in het personeelsbestand is vertegenwoordigd. Deskundigheidsbevordering zal waar nodig, de aandacht moeten krijgen. De verhouding tussen het aantal pupillen en aantal beroepskrachten zal in zodanig evenwicht moeten zijn, dat steeds sprake kan zijn van een uit kwantitatief en kwalitatief oogpunt verantwoorde uitoefening van de werkzaamheden. Wordt

hieraan niet meer voldaan, dan ligt het in de rede dat de Minister van Justitie de aanvaarding zal intrekken (zie artikel 64 van de wet).

Artikel 5

Uit een oogpunt van kwaliteitsbewaking is het noodzakelijk, dat bij gebruikmaking door een instelling van vrijwilligers, voor zover mogelijk tevoren garanties kunnen worden gegeven, dat door die vrijwilligers op adequate wijze uitvoering zal worden gegeven aan de hen op te dragen taken. De onder a t/m d van dit artikel genoemde voorwaarden geven ter zake een voldoende waarborg.

Aangezien termijnen altijd arbitrair zijn, is de in het algemeen gewenste continuïteit in de personele dienstverlening door de instelling aangegeven door het begrip duurzaam.

Artikel 6

Om haar taken naar behoren te kunnen vervullen, zal de instelling dienen te beschikken over een met haar activiteiten overeenkomende accommodatie. Een kwalitatief goede accommodatie voldoet in elk geval aan algemene eisen van brandveiligheid en hygiëne. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid van veilige bewaring van de pupillendossiers. In dit verband kan mede worden gedacht aan een spreekkamer, die voldoet aan de gangbare eisen op het punt van privacy-bewaking, teneinde in de regel naar haar aard vertrouwelijke gesprekken te kunnen voeren met de aan de zorgen van de instelling toevertrouwde jeugdigen en hun ouders of voogden. De accommodatie dient, waar enigszins mogelijk, toegankelijk te zijn voor lichamelijk gehandicapten. Met de bepaling van het tweede lid wordt bereikt dat nieuw te bouwen accommodaties en ingrijpend te verbouwen accommodaties in alle gevallen toegankelijk zijn voor lichamelijk gehandicapten.

Artikel 7

De in dit artikel vermelde eis van beschikbaarheid houdt in, dat de instelling op elk moment in staat moet kunnen zijn, ten behoeve van de jeugdige op te treden en/of beslissingen te nemen.

Artikel 8

Zowel voor de voogdij- als voor de gezinsvoogdij-instelling geldt, dat deze voor iedere jeugdige een hulpverleningsplan opstelt. In elk geval van ondertoezichtstelling geschiedt zulks onder verantwoordelijkheid van de kinderrechter die de ondertoezichtstelling leidt. Het tweede lid geeft aan wat het hulpverleningsplan in ieder geval moet bevatten. Het betreft hier dus een niet-limitatieve opsomming.

Aldus biedt het plan zowel aan de voogdij-instelling als aan de kinderrechter en de betreffende gezinsvoogdij-instelling, in geval van een ondertoezichtstelling, alsmede aan de voorziening of het pleeggezin waar de jeugdige verblijft, een helder beeld van de jegens de pupil verrichte werkzaamheden. Tot de betrokkenen dienen in beginsel mede te worden gerekend de ouders.

Ook voor de uitoefening van de inspectietaak door het Ministerie van Justitie en de raden voor de kindbescherming – voor wat betreft de voogdij-plaatsingen buiten het ouderlijk gezin – biedt het hulpverleningsplan een belangrijk instrument om de kwaliteit van de hulpverlening te toetsen.

Aangezien in de jeugdhulpverlening het herstel van de relatie van de jeugdige met het gezin van herkomst voorop staat, ook al is dit in een

aantal gevallen niet haalbaar – te denken valt aan voogdij-overdracht door de instelling na ontzetting van de ouder – dient het hulpverleningsplan aandacht te besteden aan de wijze waarop de daarvoor in aanmerking komende leden van het gezin waaruit de jeugdige afkomstig is, in het hulpverleningsproces worden betrokken.

Indien sprake is van een pleeggezinplaatsing – door de kinderrechtster of de (gezins-)voogdij-instelling – is het van belang dat aan de begeleiding van de pleegouders adequate aandacht wordt gegeven. Uitgangspunt is, dat het plan zowel met de jeugdige zelf als met de ouders wordt besproken, alvorens het zijn definitieve vorm krijgt. Het zal uiteraard van de leeftijd van de jeugdige afhangen in hoeverre een overleg met hem over het – voorgenomen – hulpverleningsplan mogelijk is. In het algemeen zal bij jeugdigen die de leeftijd van twaalf jaren hebben bereikt, sprake zijn van een vermogen tot redelijke waardering van de eigen belangen. Dit criterium zal als maatstaf moeten gelden voor de toepassing van het bepaalde in het derde lid, onder a. De bepaling sluit echter niet uit, dat ook met jeugdigen jonger dan twaalf jaren overleg met betrekking tot het hulpverleningsplan plaatsvindt. Het criterium is dus niet per definitie leeftijdgebonden.

Ten aanzien van de ouders zal bij de beantwoording van de vraag of een overleg over het hulpverleningsplan een goede uitvoering hiervan belemmert, een belangrijke rol kunnen spelen, in hoeverre de betreffende justitiële maatregel van kinderbescherming door de ouders kan worden geaccepteerd.

De resultaten van het overleg van de instelling met de jeugdige en/of de ouders of voogd zullen een rol spelen bij de hulpverlening. Daarom is – in het vierde lid – voorgeschreven dat het hulpverleningsplan hiervan melding maakt. Het spreekt vanzelf, dat ook van het uitblijven van overleg alsmede de reden daarvan, uit het hulpverleningsplan blijkt.

Aangezien ook op de voorzieningen voor jeugdhulpverlening, waar de jeugdige – door de voogdij-instelling of de kinderrechtster – is geplaatst, in beginsel de verplichting rust te voorzien in een hulpverleningsplan, ligt het voor de hand dat in situaties als bedoeld in het vijfde lid, de instelling geen hulpverleningsplan opstelt voor onderdelen die in het hulpverleningsplan van de voorziening staan. Voor de overige onderdelen stelt de instelling dat plan uiteraard wel vast. Voorts geldt in deze gevallen, dat de voorziening het hulpverleningsplan opstelt, in overeenstemming met de voogdij-instelling, dan wel de kinderrechtster. Deze laatsten hebben, op grond van hun verantwoordelijkheid en aanspreekbaarheid voor de plaatsing, bij de opstelling van het plan een beslissende stem. Het spreekt vanzelf, dat hulpverleningsplan van de instelling en hulpverleningsplan van de voorziening waar de jeugdige verblijft, in voorkomend geval, zoveel mogelijk op elkaar dienen te zijn afgestemd.

In het zesde lid is voorgeschreven, dat de instelling aan het einde van haar taak in een rapport verantwoording aflegt van haar activiteiten met betrekking tot de jeugdige. Een dergelijke rapportage kan voor de jeugdige zelf, in de toekomst uit een oogpunt van informatie omtrent zijn verleden, een belangrijke rol spelen. De eindrapportage kan ook de ouders, bij beëindiging van de maatregel-hulp een goede aanknopng bieden wanneer zij de verzorging en opvoeding van de jeugdige weer volledig op zich nemen.

Artikel 9

Kenmerkend voor de taak van de voogdij-instelling is het feit dat de instelling de volledige verantwoordelijkheid draagt voor de jeugdige, op grond van de gezagssituatie. De instelling verzorgt de volledige uitvoering van de hulpverlening aan de jeugdige over wie zij het gezag uitoefent, of deelt deze, bij verblijf van de jeugdige in een residentiële

voorziening, met die voorziening. De instelling, die de juridische verantwoordelijkheid voor de jeugdige heeft, onderhoudt het contact met de jeugdige zelf en, zo nodig, met diens ouders. Het belang van feitelijke – persoonlijke – continuïteit in het kader van de jeugdhulpverlening is reeds in het verleden bij herhaling benadrukt. Het is van belang dat de jeugdige, zolang deze onder de voogdij van de instelling staat en eventueel nog nadien een vast aanspreekpunt heeft, in de persoon van een vaste begeleider.

Het wordt aan het beleid van de instelling overgelaten of en zo ja hoe lang deze contacten nog voortduren. Uitgangspunt dient wel te zijn de afbouw van de hulpverlening. Daarbij dient het streven naar beëindiging voorop te staan.

Artikel 10

De voogdij-instelling is verantwoordelijk voor de jeugdige over wie zij met het gezag is belast. De in dit artikel genoemde elementen zijn wezenlijk voor een effectieve uitvoering van die gezagstaak.

Artikel 11

Het is wenselijk, dat door de instelling schriftelijke vastlegging plaatsvindt omtrent door haar aan anderen overgelaten taken, die binnen de doelstelling van de instelling vallen. De Minister van Justitie kan aldus op de hoogte blijven van de gang van zaken met betrekking tot activiteiten, onder verantwoordelijkheid van de instelling uitgevoerd.

Artikel 12

Van de instelling mag worden verwacht dat zij over beroepskrachten beschikt, die deze deskundigheid bezitten en in staat zijn deze op andere beroepskrachten binnen de instelling en op vrijwilligers (waarbij mede valt te denken aan pleegouders) over te dragen.

Artikel 13

Uitgangspunt bij iedere maatregel van kindbescherming is dat deze een tijdelijk karakter draagt. De voogdij-instelling dient hiermede in alle gevallen in beginsel rekening te houden. Er zijn echter situaties waarin het bevorderen van contacten tussen de jeugdige over wie de instelling met de voogdij is belast en diens oorspronkelijk milieu kennelijk in strijd komt met de belangen van die jeugdige. In dat geval zal er sprake zijn van gewichtige redenen, die het niet nastreven van deze contacten rechtvaardigen. Bij «oorspronkelijk milieu» dient niet alleen te worden gedacht aan ouders of stiefouders. Bedoeld is de leefsituatie van de jeugdige, direct voorafgaand aan de rechterlijke beslissing, waarbij het gezag aan de instelling werd opgedragen.

De voogdij-instelling dient ook steeds rekening te houden met een mogelijk belang voor de jeugdige bij terugkeer van het gezag naar de ouders, dan wel overdracht van het gezag aan pleegouders. Het tweede lid van dit artikel geeft op dit punt een aanwijzing voor het door de instelling te voeren beleid.

Artikel 14

Dit artikel komt inhoudelijk overeen met artikel 255, Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. De plicht voor de instelling, tijdens de duur van de ondertoezichtstelling aan verzoeken van de kinderrechtter om inlichtingen te voldoen, moet mede worden gezien in relatie tot het Uitvoeringsbe-

sluit ondertoezichtstelling (Stb. 1969, 527) dat de taken van de gezinsvoogdij-instellingen in het kader van de uitvoering van de ondertoezichtstelling nader regelt.

Artikel 15

Het eerste lid van dit artikel heeft betrekking op de voorlichting in strafzaken. Deze taak is in artikel 495 van het Wetboek van Strafvordering in beginsel aan de raden voor de kinderbescherming opgedragen. In de praktijk doet zich echter de situatie voor, dat een instelling voor gezinsvoogdij, met name indien sprake is van een jeugdige die reeds door de kinderrechter onder toezicht is gesteld, bemoeienis heeft met de jongere, ten aanzien van wie het advies omtrent eventuele strafvervolging of de voorlichting aan de rechter dient te worden uitgebracht. In die gevallen ligt het in de rede, dat de instelling de hier bedoelde taken in feite uitvoert, dan wel de Raad voor de Kinderbescherming bij de uitvoering hiervan bijstaat.

In het tweede lid van dit artikel is de taak van de instelling in het kader van de toepassing van alternatieve sancties geformuleerd, alsook die welke de instelling uitoefent in het kader van het verlenen van hulp en steun bij voorwaardelijke veroordeling, voorwaardelijk ontslag en voorwaardelijke invrijheidstelling van jeugdigen op wie het strafrecht voor jeugdigen is toegepast. Het bepaalde in het derde lid vloeit rechtstreeks voort uit de toezichthoudende taak van de instelling in gevallen waarop het tweede lid ziet.

Artikel 16

Over eventueel te verlenen nazorg dienen tussen de instelling en de jeugdige duidelijke afspraken te worden gemaakt. Daartoe strekt dit artikel. Bij nazorg ligt aan de hulpverlening geen rechterlijke beslissing ten grondslag. De in dit verband tussen de instelling en de jeugdige te maken afspraken dragen het karakter van een civielrechtelijke overeenkomst. De hulpverlening vindt plaats op contract-basis.

Artikel 17

Gezinsvoogdij-instellingen maken voor de uitoefening van een deel van hun taak gebruik van patroons. De naam is ontleend aan instellingen voor jeugdhulpverlening, die reeds in het begin van deze eeuw werkzaam waren, zoals «Pro Juventute». Door patroons wordt onder meer hulpverlening geboden in het kader van de nazorg en het geven van hulp en steun aan jeugdigen in het kader van de uitvoering van het jeugdstrafrecht. Het eerste lid van dit artikel heeft betrekking op de begeleiding van patroons in geval – nog – geen sprake is van een maatregel van kinderbescherming. Dit behoort mede tot de taak van de gezinsvoogdij-instelling. De instelling rapporteert in het kader van deze taak uitoefening regelmatig aan de Raad voor de Kinderbescherming en/of de Officier van Justitie. Afhankelijk van deze rapportage zal de Raad of de Officier beslissen of een maatregel dient te worden bevorderd. Het tweede lid heeft betrekking op de hulp en steuntaak van de instelling in het kader van de toepassing van het jeugdstrafrecht.

Artikel 18

Het zal van het beleid van de kinderrechtbanken afhangen in hoeverre de instellingen zelf tot gezinsvoogd worden benoemd dan wel ook voortaan slechts als begeleider van tot gezinsvoogd benoemde natuurlijke personen zullen functioneren. In elk geval dient de instelling zowel over

voldoende patrouns – ten behoeve van het vrij patronaat – als gezinsvoogden en toezichthouders – in het kader van het verlenen van hulp en steun – te beschikken.

Is de instelling zelf tot gezinsvoogd benoemd, dan is het van belang dat zo spoedig mogelijk wordt voorzien in een contactpersoon, die namens haar de taken van de gezinsvoogd uitoefent.

Het is in het belang van een goede uitvoering van de gezinsvoogdij dat er overeenstemming bestaat tussen de contactpersoon die namens de instelling de taken van een gezinsvoogd uitoefent, en de ouders. Het derde lid van dit artikel wijst een weg om bij verschil van mening tussen ouders en contactpersoon, tot een oplossing te komen. Schaart de gezinsvoogdij-instelling zich achter haar contactpersoon, en blijft het verschil van mening bestaan, dan kan de ouder zich tot de kinderrechter wenden ter zake van het geschil (zie artikel 260, tweede lid, Boek 1, van het Burgerlijk Wetboek).

Artikel 19

Teneinde de reclasseringstaken naar behoren te kunnen vervullen, dienen door de gezinsvoogdij-instelling afspraken te worden gemaakt omtrent de mogelijkheden tot het bezoeken van cliënten.

Artikel 20

Uitgangspunt is, dat vrijwillige gezinsvoogden ruim inzetbaar moeten zijn binnen de doelstelling van de gezinsvoogdij-instelling. Daarop zien het eerste en tweede lid. In het derde lid is de voorlichtingstaak van de instelling ten aanzien van aan haar toevertrouwde jeugdigen nader uitgewerkt.

Artikel 21

Het besluit dient op het tijdstip waarop de Wet op de jeugdhulpverlening van kracht is geworden, in werking te treden. Nu het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit na 1 januari 1990 valt, dient het besluit terug te werken tot en met 1 januari 1990, de datum van volledige inwerkingtreding van de Wet op de jeugdhulpverlening.

Voor een aantal bepalingen, zal de terugwerkende kracht geringe betekenis hebben.

Teneinde echter te voorkomen dat voor de periode tussen het definitief buiten werking treden van de oude uitvoeringsregelingen – met name het Uitvoeringsbesluit kindbescherming – op 1 januari 1990, en het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit dat na 1 januari 1990 valt, een vacuüm in de uitvoeringsregelgeving zal ontstaan, is aan het gehele besluit terugwerkende kracht tot en met 1 januari 1990 toegekend.

Artikel 22

Het besluit vindt zijn grondslag in artikel 60, vierde lid, van de Wet op de jeugdhulpverlening. Dat betekent dat zowel kwaliteitseisen als bedoeld in artikel 35 van de wet alsook nadere regels omtrent de taken van voogdij- en gezinsvoogdij-instellingen in het besluit zijn opgenomen. Dit is in de citeertitel van het besluit tot uitdrukking gebracht.

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto